

Στα χέρια μου έχω μια μελέτη της λαογράφου Μιράντας Τερζοπούλου με θέμα ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ , που αποτελεί τμήμα του ερευνητικού προγράμματος ΘΡΑΚΗ του Συλλόγου Φίλων της Μουσικής με τίτλο ΜΟΥΣΙΚΕΣ ΤΗΣ ΘΡΑΚΗΣ μια διεπιστημονική προσέγγιση ΕΒΡΟΣ (1999). Εκείνο που μου έκανε εντύπωση είναι η καταγραφή που έχει κάνει από μια γυναίκα στον Πεντάλοφο του Τριγώνου γεννημένης το 1925 και στην παραθέτω αυτούσια, χωρίς σχόλια.

Ήμασταν εμείς αιχμάλωτ', βρε παιδί μου, τετρακόσια χρόνια σκλαβωμεν'εδώ...Όπως διώχνουν απ'το κράτος και πααίνουν σε μια απογορευμένη ζώνη, ετσ'εδώ τα χωριά ήταν σε απαγορευμένη ζώνη. Από δω όλο πειρατές ήταν. Τη θεία μου τη μεγάλη γάλλος παπάς τη στεφάνωσε εδώ. Άγγλοι ήρθαν. Σέρβοι. Και ποιοι δεν ήρθαν! Άραβες ήταν, απ'την Αδριανούπολη τα καμήλια τα περνούσαν 'πο δω και πήγαιναν στα Πετρωτά. Τα Πετρωτά είν'όλοι Ηπειρώτ'. Εδώ είναι από την Κωνσταντινούπολη κι από δω απ'τα γύρω χωριά, κάμπος που είναι. Το γένος το δικό μας ήταν Φαναριώτες. Ο παππούς μ'εδώ γεννήθηκε αλλά ο μεγάλος ο παππούς ήρθε με τρεις γιούδες απ'την Κωνσταντινούπολη...Όταν μπήκ'η Τουρκία, έφυγαν οι Βούλγαροι... Το '20 ήρθε ο ελληνικός στρατός. Το '22 έβαλαν τα σύνορα εδώ στη μπάρα, και τα χωράφια έμειναν στη Βουλγαρία τα μισά. Κι απ'εδώ στα Δίκαια, Σπήλαιο, Ορμένιο σ'αυτά τα χωριουδάκια ήταν Τουρκ'και κάθονταν. Στα Κόμαρα ήταν Βουργάρ'. Από εκείν'την πλευρά ήταν απ'το Ορτάκιοϊ. Απ'εδώ, απ'της Βουλγαρίας τα μέρη...Έχουμε σύνορα παντού...Τουρκία κάθονταν, πόσα χρόνια κάθονταν Τουρκία, έφευγε Τουρκία, πόσ'πόλεμοι γίνονταν, έρχονταν Ελλάδα, χτυπούσε Ελλάδα, έφταναν μέχρι απάνω, άιντε πάλι πίσω...Ο πατέρας μ' ήταν εφτά χρόνια στη Τουρκία, ήταν ταχυδρόμος. Όταν ήταν μέσα στην Τουρκία, τραγουδούσε τούρκικα. Όταν έβγαινε έξω στα ελληνικά μέρη, ξεμάκραινε από πολιτείες κι αυτά, τότε τραγουδούσε ελληνικά...

Το '40 Βουλγαρία μας κήρυξαν τον πόλεμο. Ο στρατός εφ'γε από δω, ντάγκα, ντάγκα οι καμπάνες. Έφ'γε, μας άφ'σε δηλαδή έτσ', αστυνομία, όλοι, έτσ'ανοιχτοί, τελείως ανοιχτοί. Τα παιδιά έφευγαν, περνούσαν στην Τουρκία...Να, η Τουρκία που είναι εδώ στις Καστανιές, άμα είναι ήλιος όλα φαίνονται...Αλλά τα παιδιά φοβήθ'καν απο δώ να με τα μαζέψουν οι Βουργάροι, παιδομάζωμα, όπως έκαμναν οι Τουρκ', σε λέει που να πάμε; Να τρέξουμε κατά την Ελλάδα; Στρατός εφ'γε, πέρασε στην Τουρκία... Από κει άλλοι χάθ'καν, άλλοι πάν', ας πούμε, πως το λεν αυτό; Στο Βιετνάμ, Γιασέρ Αραφάτ, πούθε είναι, κατ'εκείνα τα μέρη, στη Λιβύη, Μέση Ανατολή.....

Σε λέω, κινητό ήταν το πράγμα εδώ. Αφού όλο χτυπιούνταν συνέχεια... Κι ήλεγαν τέτοια τραγούδια εδώ πάνω αυτοί, κείνον τον πόλεμο, όλα, τα 'χαν τραγούδια δηλαδή, είχαν τόσον καημό αυτοί, τόσο...Κι έχουν λόγια πάμπαλια μέσα, παλιά και ζαμανίσια. Αυτό θα πεί πάμπαλια, δηλαδή αιώνες.... “

Σου εύχομαι να περάσεις καλά την αυριανή επέτειο και άμα ακούσεις κανένα τραγούδι “παραδοσιακό” μη ντραπείς να θυμάσαι ότι έχει λόγια πάμπαλια παλιά και ζαμανίσια.